

II

OM INDBINDING AF BØGER

Hvis man ved Bøger kun forstaar de typografiske Værker, som skyldes Guttenbergs Opfindelse, er de første Bogbind adskillig ældre end de første Bøger. Man maa søge saa langt tilbage som til Romernes *Diptycha*, vil man finde den første Oprindelse til Bogbindet. De romerske *Diptycha* (tvende voksovertrukne Skrivetavler af Træ eller Elfenben, der sammenholdtes med Pergament eller med Ringe af Metal), var udvendig forsirede med rige Udskæringer og dannede dermed Forbilledet for Middelalderens kirkelige Pragtbind med de fine Elfenbensudskæringer, de kostbare Beslag af Guld og Sølv, de ødsle Indlæg af Bjærgkrystal og ædle Stene, — altsammen paa et Underlag af Træ. Middelalderens haandskrevne liturgiske Bøger kulminerede i Pragt i det 10de og 11te Aarhundred; ganske vist forekommer der overdaadig udstyrede kirkelige Bøger helt ind i det 16de Aarhundred, men endnu før Typografien var bleven opfundet, var Bogen bleven en Handelsartikel, og borgerlige Bind var blevene almindelige. Efter Guttenbergs Opfindelse blev Bøgerne naturligvis mangfoldige i en Grad som ingensinde tidligere, og Følgen heraf blev en yderligere Demokratisering af Bindene. Medens de helt og holdent blev overtrukne med punzlet eller blindpresset Læder, henvistes Beslagene til Bindenes Hjørner, indtil de helt forsvandt, da Pappet afløste Træet som Underlag. Træet var af flere Grunde et upraktisk Materiale. Der gik ofte Orm i det, og det gjorde de store Folianter uhandeligt tunge og farlige at omgaas, forsaavidt som de kunde styrte ned fra Læsepulten og knuse Lemmerne paa den Læsende. Paa den Maade havde Petrarca nær mistet et Ben. Bind af Pap beklædt med Skind, der blev dekoreret ved Hjælp af Stempeltryk, kom da i Mode. Den kunstneriske Bearbejdelse af Skindet, navnlig Haandforyldningen, lærte Europa af Orienten, og Korstogenes Indflydelse paa Bogbinderkunsten har sikkert været stor. En mærkelig Overgangsform til

Renaissancens Bind forekommer i de saakaldte »Corviner«, benævnedes efter den ungarske Konge *Matthias Corvinus* (1458—1490), en stor Hærfører og en Ven af Kunster og Videnskab. De Bøger, der skriver sig fra hans kolossale Samling (50,000 Bind) i Buda-Pest, er overtrukne med farvet Kalveskind, som dels er blindtrykt, dels haandforyldt og malet. Der er kun benyttet faa og smaa Stempler, men de er anvendt med stor Fantasi paa et Mønster, der er en besynderlig Blanding af Orientalisme, Gothik og Renaissance. Hvorvidt disse Bind er forfærdigede af Maurere, Grækere, Persere eller Ungarere, derom vides intet. Derimod er det i høi Grad sandsynligt, at Grækere mod Slutningen af det 15de Aarhundred har været beskæftigede som Bogbindere i Venedig, hvor den store Bogtrykker Aldus Manutius havde samlet om sig den Skare af forskelligartede Kræfter, som medvirkede til Fremstillingen af hans Bøger, fra det Øjeblik, da de blev skrevne, til de trykte og indbundne forlod hans Værksted. I et Par af de Bøger, der er udgaaet fra hans Institut, har Aldus paa Græsk givet Bogbinderne nogle Vink, og man har deraf draget den Slutning, at Aldus Manutius' Bogbindere har været Grækere, der efter Konstantinopels Fald havde slaaet sig ned i Italien. Navnene paa Aldus' Bogbindere er gaaet tabt for Efterverdenen, men Navnet paa en af hans bibliofile Klienter, *Grolier*, lever endnu, og det er de Bind, med hvilke denne store Samler smykkede sine Bøger, der har skabt hans Navns umaadelige Ry. Nærværende Aarsskrift har ifjor offentliggjort en Afhandling af Hr. *Elberling* om Grolier, og vi behøver saaledes ikke opholde os ved dette berømte Navn og de Mesterværker af Bogbinderkunst, som knytter sig til det. Kun saa meget maa vi sige her, at Groliers og hans Samtidiges haandforyldte Bind i fuldt Skind gjorde Epoke i Haandværket. Selv om Pergamentsbind vandt megen Udbredelse nord for Alperne og navnlig i Holland, selv om blindpressede Svinelædersbind med Træ som Underlag og med metalbeslagne Hjørner vedblev at holde sig i Tyskland endog helt ind i det attende Aarhundred, naaede dog Haandforyldningen paa Bind i fuldt Skind allerede mod Midten af det sekstende Aarhundred over Alperne til de sydtyske Byer. Omtrent samtidig optræder Haandforyldningen første Gang i England. Ganske vist vedblev Størsteparten af de engelske Bog-samlere at holde fast ved de borgerlige, blindpressede Bind, men Hoffet og den rige Adel lod sig forfærdige Bind af kostbare Stoffer og af Skind med Foryldning. Traditionen vil vide, at Indførelsen til England af de italiensk-franske Bind med Haandforyldning knytter sig til en Franskmand og til en bestemt historisk Begivenhed, nemlig Tilfangetagelsen af den franske Bibliofil, *Louis de St. Maure*, Marquis af Nesles, der 1559 blev udleveret som Gidsel og senere forblev i England. St. Maures Bind var i Groliersk Genre.

Den Demokratisering af Bindene, som Opfindelsen af Typografien førte med sig, var dikteret af praktiske Hensyn, men den blev paa ingen Maade ensbetydende med en kunstnerisk Nedgang i Haandværket. Tværtimod kan man vel sige, at Bogbinderkunsten først er kommen rigtig fuldbaaren til Verden med Bind som Groliers. De gamle Klosterbind var mere Guldsmedkunst end Bogbinderkunst, og de blindtrykte Læderbind, som i Kraft af de derpaa anbragte historiske og heraldiske Figurer alle Dage vil bevare deres antikvariske Interesse, var uden større malerisk Skønhed. I alle de store Kulturlande gik Udviklingen i Retning af de haandforyldte Bind i fuldt Skind, og i den Retning er den vedbleven at gaa lige op til vore Dage.

Det er imidlertid ikke Stedet her at skrive Bogbinderkunstens Historie. Vi forsøger kun at skrive en praktisk Vejledning for vordende danske Bogsamlere, i hvis Lod det næppe nogensinde vil falde at indsamle Bogbinderkunstens ædleste Fortidsmindesmærker. Hvad enten disse bestaar i Bøger, der har tilhørt Bibliofiler som Majoli, Grolier, Frants I, Henrik II, Diana af Poitiers, Auguste de Thou, Margrete af Valois, Grev Hoym, Me Pompadour og Marie-Antoinette, — eller det er Værker af Bogbindere som Duseuil, Clovis Ève, Florimond Badier, Le Gascon, Padeloup, Derome, Thouvenin og Trautz, vil jævne danske Formuer næppe forslaa til at bringe ret mange af dem indenfor Landets Grænser. Selv at samle paa nyere Bogbind fra dette Aarhundredes Frankrig — Arbejder af Capé, Duru og Marius Michel, er en Luksus, man kun kan tillade sig, hvis man er saa heldig at være meget formuende.

Desværre: Vi herhjemme, der er Europas erklærede Stedbørn, maa som Regel nøjes med noget mindre. Men selv af Stedbørn at være har vi sikkert været altfor nøjsomme i vore Krav, naar det galdt vore Bøgers Udseende. Den, der nogensinde har ønsket at bytte en Bog i almindelig dansk Indbinding med en anden Bog hos en udenlandsk Antikvar, vil hurtig have gjort den Erfaring, at danske Bogbind ikke hører til de Ting, som egner sig til Eksport. En ny og bedre Tingenes Tilstand synes dog at gry. Der har efterhaanden her i København samlet sig en lille Kreds af lidenskabelige Bogvenner, som kræver smagfuldt Arbejde af vore Bogbindere. Indtil for nylig kunde disse med nogen Ret beraabe sig paa, at de manglede det Førsterangs-Materiel, hvormed den franske Bogbinderkunst arbejder. I den seneste Tid har vi imidlertid faaet udmærket franskt Materiel her til Byen, og nu er det Bogbindernes Sag at vise, at det kun var Materialet, der manglede dem, og ikke Ævnen eller Viljen til at gøre noget fortrinligt.

Uden gode Bogbindere vil selvfølgelig end ikke den smagfuldeste og rigeste Bogsamler komme i Besiddelse af gode Bind. Der er Bogbindere her

i Byen, hvem man kunde betro det bedste Maroquin og en kunstnerisk udført Arbejdstegning, og som desuagtet vilde gøre et umuligt Bind. Heldigvis har vi dog ogsaa dygtige Bogbindere, som forstaa deres Arbejde, selv om det næppe er i Maroquins Behandling, de foreløbig har deres Styrke, — hvad der simpelthen kan forklares af deres ringe Fortrolighed med det sjældent anvendte Materiale. Alligevel vil den Bogsamler, som udelukkende forlader sig paa sin Bogbinder, næppe blive tilfreds, end ikke om Bogbinderen skulde være kendt som en Mester i sit Fag. Vil man have sine Bøger indbundne paa anden Maade, end efter den første den bedste gangbare Skabelon, maa man personlig vide nogen Besked om Bogbinderkunstens Teknik og give Bogbinderen nøjagtig Anvisning paa de Materialer og den Dekoration, man ønsker anvendt paa sin Bog. Forstandige Samlere indretter Bindenes Art efter den Værdi, de selv tilskriver Bøgerne, og da Bogbinderen umulig kan være Bibliograf, maa Bogsamleren give ham en omtrentlig Forestilling om den større eller mindre Vægt, han lægger paa sine Bøger.

Ligesaa meget som paa Bogbinderens tekniske Arbejde vil da ethvert Binds Udseende komme til at bero paa Samlerens Smag og Intelligens. At ogsaa hans Formue vil spille en Rolle, er en Selvfølge, men det være ingenlunde dermed sagt, at den, der kun raader over beskedne Midler, skal være fordømt til at se sine Bøger indbundne paa en latterlig og uværdig Maade. Tværtimod kan man for en billig Penge faa sine Bøger indbundne i holdbare Stoffer, i fine Farver, smukt, om end yderst tarveligt. Den sande Bogelsker foretrækker den Slags Bind for en uholdbar og smagløs Pragt.

Forinden vi gaar over til at omtale nærmere de forskellige Arter af Bogbind, giver vi et Par almindelige Regler:

Nye Bøger, som man køber uopskaarne, maa man behandle med en vis Omsorg. Da det er Skik og Brug nutildags at indbinde Omslaget sammen med Bogen, bør man sørge for, at det ikke bliver smudsigt, og man bør aldrig paa-skrive det sit Navn. Opskæringen maa foretages med Omhu. Nogle Bøger — de fleste, kan man vel sige — skæres bedst op med et Falseben, andre med en skarp Kniv, som dog ikke maa være saa spids, at den kan beskadige Bladenes indvendige Fals. Opskæring med Haarnaale, Sakse eller Penne-skafter er en Vandalisme. Den første Læsning af en Bog bør saa vidt mulig altid foretages i dens uindbundne Stand, thi den første Læsning strabadserer Bogen mest. Enhver Bog maa være mindst et Aar gammel, før den bliver indbunden, da den Presning, som Indbindingen nødvendiggør, kan medføre den friske Sværtens Afsmitning fra Side til Side. Visse Bøger, navnlig saadanne, der er trykt paa svært Velin, maa ikke indbindes før to eller

tre Aar efter at de har forladt Pressen. Bøger, der er trykt paa gammeldags, ulimet Papir, maa man lade Bogbinderen »planere«. Planeringen bestaar i, at Papiret lægges i et styrkende Lim- og Allun-holdigt Bad. Naar man sender en Bog til Bogbinderen, gør man rettest i at ledsage den med en Seddel, hvorpaa er skrevet 1) den Titel, der skal anbringes paa Ryggen, 2) en almindelig Beskrivelse af det Bind, man ønsker anvendt paa Bogen. Vi hidsætter et Eksempel paa, hvorledes saadan en Seddel kan affattes:

<p>DEROME LA RELIURE DE LUXE</p>	<p>HALVBIND</p> <p>Løs Ryg, glat, uden ophøjede Bind, af mørkeblaat Maroquin, 2 1/2 Tomme bred. Titlen anbringes højt oppe paa Ryggen i en glittet Felt, der indrammes af en enkelt forgyldt Linje. Store Hjørner af Maroquin, begrænsede — ligesom Ryggen — af fine dobbelte, forgyldte Linjer. Udvendigt Papir, Forsats og Stempel paa Ryggen efter Aftale. Mørkeblaa Kapital og do. Baandmærke. Nederst paa Ryggen, ovenover en dobbelt, forgyldt Tværlinje, Aarstallet 1888. Kun øverste Snit beskæres og forgyldes. Omslaget bevares.</p>
--	--

Ved denne Anvisning lade man det dog ikke bero. Den skal ikke være andet end en Huskeseddel for Bogbinderen, som kan have vanskelig ved at erindre sine mange forskellige Ordre paa forskellige Værker og fra forskellige Kunder. Naar de til Indbinding bestemte og af Sedler ledsagede Bøger er afhentede af Bogbinderen, indfinder man sig personlig hos denne, vælger Skind, Papir og Stempler. For en Sikkerheds Skyld kan det være godt at støtte Bogbinderens Hukommelse yderligere ved at bede ham gøre Aftryk af det Stempel eller de Stempler, man har valgt, paa Seddelen, og desuden klæbe fast paa denne en Lap af det Papir, man vil have anvendt udvendig eller indvendig paa Bindet. Ønsker man et særlig kunstnerisk dekoreret Bind, maa man medbringe en Arbejds-Tegning og Stempeltegninger til Bogbinderen. Den almindelige Skik at skynde paa Haandværkeren kan medføre farlige Følger for et Bogbind, og det samme gælder den ikke mindre almindelige Skik at knibe Haandværkeren i Prisen.

Omtrent siden 1860 er det blevet en Regel, at Bøger paa haandgjort Papir ikke maa beskæres. Kun det øverste Snit lader man forgyldes, for at Støv og Smuds ikke skal sætte sig fast i Bladenes ru Kanter og efterhaanden trænge ind i Bogen. Om alle andre Bøger end dem paa haandgjort Papir gælder den

Regel, at de bør beskæres saa lidt som mulig, saa at Beskæringen efterlader de i foregaaende Kapitel omtalte *témoins*. En Bog med fuldt bevaret Margen har — alle andre Steder end i Danmark — den dobbelte Værdi af en altfor beskaaren Bog. Selv en nok saa elendig Indbinding, ved hvilken Bogens Margen er bleven skaanet, har en god Egenskab, næmli den, at den tillader en Ombinding af Bogen. Paa Bøger af skrøbeligt Papir bør man foretrække et forgyldt Snit frem for et kulørt eller marmoreret, da Guldsnittet styrker Papiret. Ciselerede Snit, hvorved forstaaes stempelpressede Mønstre i Guldsnittet, kan være smukke, men bør dog undgaaes, da de holder paa Støv. Naar en indbunden Bog er aaben, bør den indvendige Margen være helt synlig; naar Bogen falder i, bør Snittene lukke sig tæt og sluttet. Bogen bør »falde let op«, d. v. s. holde sig aaben af sig selv, hvorsomhelst man end lukker den op, og den maa kunne bøjes godt omkring, uden at Ryg eller Titelskind brister. Er der Forgyldning paa Bindet, maa Linjerne være rene, Hjørnerne nøjagtige, Stemplerne trykt med Præcision i Skindet uden at sprænge dets Overflade. Hvad Titlen angaar, maa den først og fremmest være korrekt, dernæst lige og dekorativt anbragt. En Uskik, som er almindelig, og som sjældent bliver paatalt, er den Vilkaarlighed, hvormed Titeltypene hyppig vælges. Sorgløst trykker man Titler med Antikva paa Bøger, der er trykt med Fraktur, og omvendt. Saa vidt det paa nogen Maade er muligt, maa Titlen trykkes med den Skrift, som findes i Bogen, eller med en Skrift, der kommer Bogens nær. Ved Ombinding af Incunabler bør man derfor ikke unddrage sig Omkostningerne ved at lade skære Stempler til passende Titelskrift. Hvad Titlen endvidere angaar, bør Forfatterens Navn altid anbringes i den Form, hvori det lever i den almindelige Bevidsthed, d. v. s. henholdsvis med Fornavn eller uden saadant eller med Fornavnets eller Fornavnens Forbogstaver. At skrive *Jacobsen* paa en Bog af *J. P. Jacobsen*, vilde være lige saa illitterært, som det vilde være latterligt at skrive *François Marie Arouet de Voltaire* paa en Bog af Filosofen fra Ferney.

Den Mode at medindbinde det Omslag, der omslutter den uindbundne Bog, er i vore Dage bleven saa almindelig, at det vilde være haabløst at modsætte sig den, selv om et Omslag ofte kan misklade en indbunden Bog. Der kan være god Mening i denne tilsyneladende meningsløse Skik, naar der paa Omslaget findes trykt en Undertitel, et Aarstal eller en Vignet, som ikke er gentagen paa selve Titelbladet. Undertiden kan der ogsaa paa Omslagets Indersider findes annonceret Værker af den Forfatter, man har for sig, eller Værker i samme Genre som hans, og slikt kan have Interesse for en Bogsamler. Og netop i den Betragtning, at Omslagene kan have Værd som litterære Bilag, har den Mode, at bevare dem, sin Oprindelse. Den skriver

sig fra Frankrig og fra Genopdagelsen af de en Tid lang lidet paaskønnede romantiske Forfattere, hvis Bøgers Omslag for en stor Del er blevne makulerede og tilintetgjorte, medens de henlaa upaaagtede i Pariser-Quayernes aabne Kasser. »On écrivait des chefs-d'oeuvres«, siger Charles Nodier, »on ne s'inquiétait pas de les relier. C'est quand on n'écrit plus de chefs d'oeuvres, qu'on relie ceux d'autrefois«. Da Samlerne omsider begyndte at respektere og søge Romantikerne, var det en Sjældenhed at finde disses Bøger i vel bevarede Omslag, — til Beklagelse for de franske Bibliofiler, thi Romantikernes udprægede litterære og kunstneriske Ejendommeligheder havde ofte mærket deres Bøgers Omslag og gjort dem til interessante og talende Dokumenter. De franske Romantikere i Tiden 1820—30 var kun en Haandfuld Mennesker, som havde flere Modstandere end Læsere. De var da tvungne til at gøre Propaganda for deres egne Værker, og de gjorde det bl. a. derved, at de forsynede deres Bøgers Omslag med Emblemer, Epigrammer, Vignetter, Mottoer, Ordspil og Annoncer om nye Værker, som de havde under Pressen. Der var da god Grund for de nyere franske Bibliofiler til at skatte disse Omslag. Men, hvad der havde været en Undtagelse, blev en Regel, og det er en uafviselig Regel nu til Dags at bevare alle Omslag, — en Regel, som de fleste Bogsamlere tvinges til at anerkende, da Manglen paa Omslag kan halvere en Bogs Værdi i Udlandet*.

De franske Bibliofiler, som har kreeret den Mode at medindbinde Omslaget, ynder overhovedet i høj Grad at forsyne deres Bøger med litterære eller kunstneriske Bilag, der kan gøre Bøgerne til enestaaende og kostbare Eksemplarer. Man kan følge deres Eksempel og indhæfte i Bogen et Portræt eller et Brev af dens Forfatter, en Anmeldelse af Bogen, Illustrationer til den, en Nekrolog over dens Forfatter o. l. Selv Udclip af Aviser bør man ikke forsmå, hvis deres Indhold kan have Betydning for Værdsættelsen eller Forstaaelsen af den Bog, man har for sig. Nutildags, hvor man lige saa hyppigt møder Videnskab i Journalistik som Journalistik i Videnskab, kan man i Blade og Tidsskrifter finde mangt et Bidrag til Belysning af et Æmne, om hvilket man paa Forhaand ejer en Bog, — Bidrag, som det er værd at opbevare, og som Efterverdenen vil være taknemlig for at finde paa den rette Plads. Med saadanne Sammenklæbninger af noget, der hører sammen, maa man ikke forveksle den almindelige Uskik, som bestaar i at indbinde to eller flere Bøger i et og samme Bind. Selv om tvende Bøger behandler selvsamme Genstand, vil det være en Krænkelse af deres Individualiteter, om man byder dem være fælles om et Bind. Men ogsaa

* I Frankrig medindbinder man endog stundom Omslagets Ryg. Det ser hæsligt ud, men der kan være nogen Mening deri, naar Ryggen indeholder en eller anden Oplysning, som ikke forekommer i selve Bogen.

praktiske Ulemper knytter der sig til Indbindingen af tvende Skrifter i et og samme Bind. Man har nemlig en fortræffelig Skik, som bestaar i at paatrykke nederst paa Bindets Ryg det Aarstal, der betegner Bogens Trykning, — en Skik, der naturligvis maa opgives, hvis man indbinder flere Værker i et og samme Bind. —

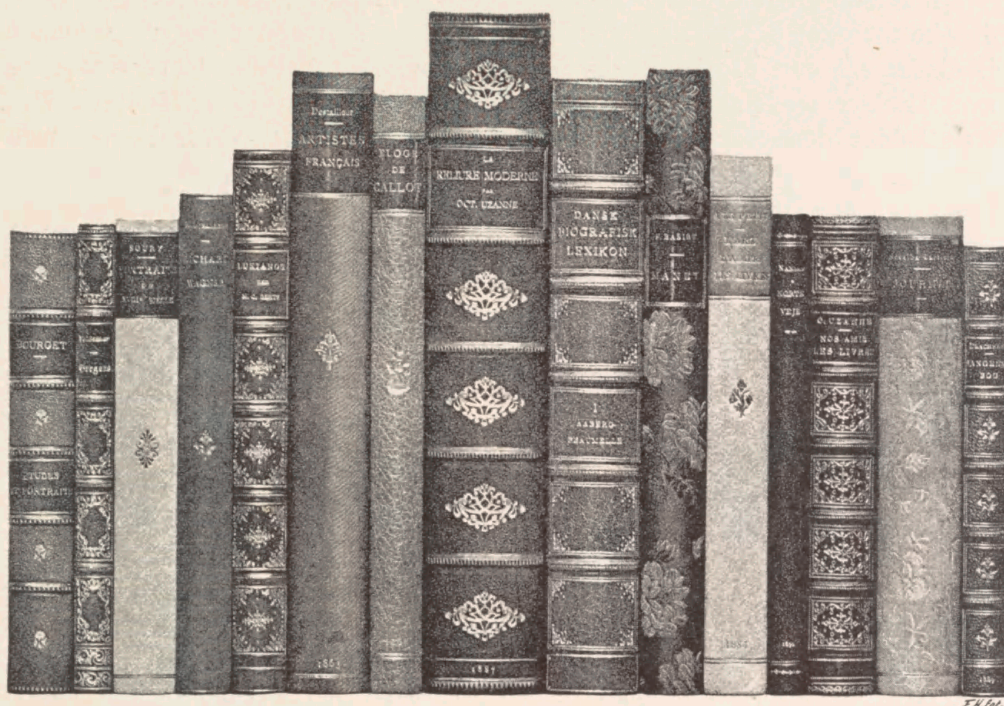
Med Bogbinderkunstens Teknik skal vi ikke beskæftige os her, men ved en enkelt Side af den maa vi dvæle et Øjeblik, da den har en væsentlig Interesse for Bogsamlere. Vi sigter til Hæftningen af en Bogs Ark.

Allerede da Haandskrifterne paa Pergament havde naaet et nogenlunde anseligt Omfang, begyndte man at sy Arkene sammen paa Hæftesnoren. Hæftesnoren* er det Medium, ved hvis Hjælp Bogen (de trykte Ark) forenes sammenhængende med Bindet. Oprindeligt dannedes den af en Pergamentstrimmel, som laa paatværs af Arkenes Ryg-Folder, hvortil den blev fastgjort ved Syning. Paa smaa Formater var der to af den Slags Hæftesnoren, paa Folianter tre, fire eller flere. Enderne af Snorene blev trukne gennem et Par Snit i Træbindet og klistrede eller naglede udvendig paa dette. I Løbet af det femtende Aarhundred traadte et Stykke Hampesnor i Pergamentstrimmels Sted, og samtidig fremkom Hæftninger ved Hjælp af Læder. Erfaringen har dog lært, at sidstnævnte Stof er for skrøbeligt til denne Anvendelse**. Naar Hæftningen var tilendebragt, laa Hæftesnoren ovenpaa den tætsluttende, samlede Masse af Arkenes Ryg-Folder, og Ryg-Skindet blev da fastklistret umiddelbart paa disse og presset ned over de af Hæftesnoren dannede Forhøjninger. Vi siger udtrykkelig fastklistret, thi Klistret var det eneste den Gang anvendte Bindemiddel i Bogbinderkunsten og synes først ved Trykpapirets Fremkomst at være blevet erstattet af Limen. Man kalder den Art Bind, hvorom der her er Tale, Bind med fast Ryg, fordi Bogens Blade sidder fast paa selve Bindets Ryg. Deres Modsætning er de saakaldte Bind med løs Ryg, i hvilke der, naar de aabnes, fremkommer et Mellemrum mellem Ryggens Skind og Arkenes sammensyede Masse. De løse Rygge siges første Gang at forekomme paa Bind af Pergament (1565—1600) og har formodentlig deres Oprindelse i Pergamentets ringe Ævne til at kunne strække sig saa meget, at det med nogenlunde Lethed kan presses ned over Hæftesnoren, der i Bind med fast Ryg ligger udenpaa Arkenes Ryg-folder og fremkalder de saakaldte »ophøjede Bind« udvendig paa Ryggen af

* Hæftesnoren kaldes i Bogbinderterminologien »Bind«. Man vil let kunne forstaa, hvorfor vi her har maattet søge en Erstatning for denne vildledende Betegnelse.

** *Paul Adam*, der *Bucheinband*, seine Technik und seine Geschichte. (Seemanns Kunsthandbücher VI). Leipzig 1890, in 8°.

Indbindingen. I Bind med løs Ryg er derimod Hæftesnoren ved Hjælp af et Savsnit i Arkenes Ryg-Folder bragt til at ligge inde i disse, saa at der ved Hæftningen ingen Forhøjninger fremkommer bag paa Arkene. Naar Bind, der er syede paa denne Maade, ikke destomindre som oftest bærer »ophøjede Bind«, er disse kun en ydre Pryd, som intet har med Hæftningen at gøre. Meningen med de forlorne »ophøjede Bind« (som fremkommer derved, at Skindet paa Ryggen presses ned over Strimler af Pap eller Skind) er den, at give den løse

Prøver af nyere danske Bogrygge. $\frac{1}{3}$ St.

Ryg Udseende af at være »fast« syet. Men man har ogsaa en Kombination af fast og løs Ryg, som bestaar deri, at de paa indsavede Snore hæftede Ark fæstnes umiddelbart paa Ryggens Skind. Baade denne Slags Bind og de almindelige løse Rygge med forlorne »ophøjede Bind« gaar altsaa ud paa at efterligne Indbindinger med fast Ryg, hvoraf man kan slutte, at disse er de idealeste. I Frankrig er de faste Rygge en Tradition. Det gamle franske Bogbinderregulativ havde sat en Mulkt af 30 Francs for hvert Bind, der ikke

var syet med *vrais nerfs*. Først mod Midten af det attende Aarhundred synes denne lige saa vise som strænge Forordning at være bleven hævet, og fra den Tid begyndte de løse Rygges Supremati, som fremdeles synes at skulle holde sig. De løse Rygge er billigere end de faste, og det er en almindelig udbredt Mening, at de tillige bekvemmeliggør Bogens Læsning. Men selvfølgelig er de faste Rygge langt solidere, og en habil fransk Bogbinder, som har skrevet en lærerig Bog om Indbinding*, forsikrer, at Bøger med fast Ryg falder lige saa let op, som Bøger med løs Ryg, naar blot de er rigtig behandlede.

Indbinding i fuldt Skind er vistnok den fornemste (og almindeligvis ogsaa den kostbareste) Beklædning, man i vore Dage kan give sine Bøger. Saadanne Bind fører i den danske Bogbinderterminologi Betegnelsen »Læderbind«, og man skælner mellem Læderbind af Maroquin, Chagrin, Kalveskind etc. Paa tysk kaldes den Slags Bind »Ganzfranzband« eller blot »Franzband«, men med det deraf afledte Ord »Franskbind« forstaar vore Bogbindere noget helt andet, nemlig et Bind, paa hvilket Ryggen alene eller Ryggen og Hjørnerne er beklædte med Skind, medens Resten af Pappet er overtrukket med Papir. Ordet »Franskbind« er i sig selv uheldigt, men naar det altsaa tilmed paa Dansk har faaet en modsat Betydning af den, det oprindelig havde, turde der være nogen Anledning til at søge det afskaffet. Vi foreslaar at anvende Ordet Helbind (*reliure pleine*) paa Bind i fuldt Skind og Ordet Halvbind (*demi-reliure*) paa Bind, hvis Ryg og Hjørner er af Skind. Vi har benyttet disse Udtryk i denne Afhandling, og vi opfordrer danske Bogsamlere til at antage dem og gøre dem gængse mellem vore Bogbindere**. Desværre er der mange andre Ord i den danske Bogbinderterminologi, som i lige saa høj Grad kunde fortjæne at blive afløste af Ord, der havde Mening og var danske. Overhovedet er vor hjemlige Bogbinderterminologi lidet udviklet, da den naturligvis har maattet holde Skridt med vor lidet udviklede Bogbinderkunst. Ved Ordet »Vælskbind« forstaar vore Bogbindere f. Eks. et Bind med glat, uinddelt Faareskindsryg; bærer Ryggen derimod »ophøjede Bind« og Forgyldning, kaldes Indbindingen et »Smukt Vælskbind«. At saadanne »smukke Vælskbind« kan være indbyrdes højst forskellige (og ogsaa alt andet end smukke) er indlysende.

Af de her nævnte Arter af Skind er Maroquinet — en særlig Art præpareret Gedeskind — det ædleste og kostbareste. Derefter kommer Ruslæderet, Kalveskindet og det chagrinerede Gedeskind. Det mindst solide, men ogsaa billigste

* *Em. Bosquet*, traité théorique et pratique de l'art du relieur. Avec 16 planches hors texte et 17 figures. Paris, 1890, in 8°.

** Udtrykkene vil altsaa blive: »Helbind«, »Halvbind« af Maroquin, Ruslæder, Kalveskind-Chagrin, Faareskind. Man vil ogsaa kunne sige »Helbind« og »Halvbind« i Shirting, Silke etc.

Skind er Faarets. Anvendelsen af Pergament er dyr og giver nutildags kun sjældent gode Resultater. Det simpleste Indbindingsmateriale er Shirting, hvis Anvendelse i vore Dage er bleven almindelig, ikke alene i Boghandlernes saa-

Moderne fransk Bind i Silke.

kaldte »Pragtbind«, men ogsaa i private og udenlandske offentlige Bibliotheker, — i de sidste dog kun til saadanne Bøger, der i ringe Grad bliver efterspurgte. Da Shirtingsbindets højeste Levetid er en halv eller en hel Snes Aar, kan det ikke betragtes som andet end en foreløbig Indbinding, der skal beskytte Bogen,

indtil Samleren ser sig i Stand til at ombytte denne foreløbige Indbinding med et solidere Bind. I Haabet derom bør man aldrig lade nogen Bog i Shirtingsbind beskære paa andre Snit end det øverste, som man gør rigtigst i at lade forgyldte. I denne Skikkelse kommer Størstedelen af de engelske Forfatteres Værker i Handelen. Da Shirtingsbind kan gøres med stor Elegance, skæmmer de ingenlunde en Bogsamlings Ydre, og man kan rolig anbringe dem paa sine Hylder Side om Side med Bind i Skind. Shirtingsbindene kan gøres i fuldt Shirting, men de bliver ofte smukkere, naar kun Ryg og Hjørner er af Shirting, medens Resten af Pappet dækkes med et marmoreret Papir, hvis Farve harmonerer med Shirtingets. Ryggen bør være bred og Hjørnerne store. Forholdet mellem Ryggens Bredde (ikke at forveksle med Ryggens Tykkelse) og Hjørnernes Størrelse vil almindeligvis blive godt, naar man giver de Sider, der indeslutter Hjørnets rette Vinkel, samme Udstrækning som Ryggens Bredde. Det er en Regel, som ogsaa bør følges paa Halvbind med Ryg og Hjørner af Skind. Meget smukke Bind, eller rettere Kartonnager, kan man gøre af Fløjel og Silke, der er stærkere end Shirting. Naar Silkestoffet er af god Kvalitet, kan saadan en Indbinding endog godt betragtes som endelig, forudsat man ikke anbringer den omkring en meget benyttet Haandbog. Der er os overleveret vel bevarede franske Silkebind fra det attende Aarhundred, og man vil fra den internationale Bogudstilling erindre et endnu ældre, vel bevaret Bind, forfærdiget af et skjønt Stykke østerlandsk Silketøj. — Kartonnager overtrukne med Papir, anvendtes meget i Slutningen af forrige Aarhundred og i Begyndelsen af dette. De er af tysk Oprindelse, men benævnes efter deres Indfører i Frankrig *Cartonnages à la Bradel**. Naturligvis er de kun af ringe Holdbarhed, og man bør ikke anvende Papir til Omslag om andet end ganske tynde Brochurer, som man hæfter stivt. Tykkere Brochurer maa have Ryg af Skind eller Shirting.

Ved Valget af Materialer maa man undgaa de Farver, som falmer eller let bliver smudsige. Der er Kalveskind, som ikke taaler en Fingers Berøring; der er simple grønne Chagriner, som bliver sorte paa nogle Aar; der er Shirtinger, hvis Farver Solen helt og holdent forandrer. De fine og neutrale Farver falmer ofte hurtig og mister deres Charme. Som Regel beroer dog disse Farveforandringer mere paa Stofferne end paa selve Farverne, idet de simple Materialer er mest tilbøjelige til at skifte Tone. En Undtagelse danner dog det kostbare Ruslæder, som falmer let og synes overordentlig sensibelt for

* Nutildags forstaar man ved *Kartonnage à la Bradel* den særlige Bogbinderteknik, som Bradel benyttede, og som i vore Dage ogsaa anvendes paa andre Kartonnager end dem med Papir. Franske Betegnelser som *demi reliure maroquin à la Bradel*, eller *reliure toile genre Bradel* er almindelige. Om Bradels Teknik se *Bosquet*, o. a. V.

atmosfærisk Paavirkning. En engelsk Bibliofil fortæller, at et Ruslædersbinds længste Levetid i London er tre Aar.

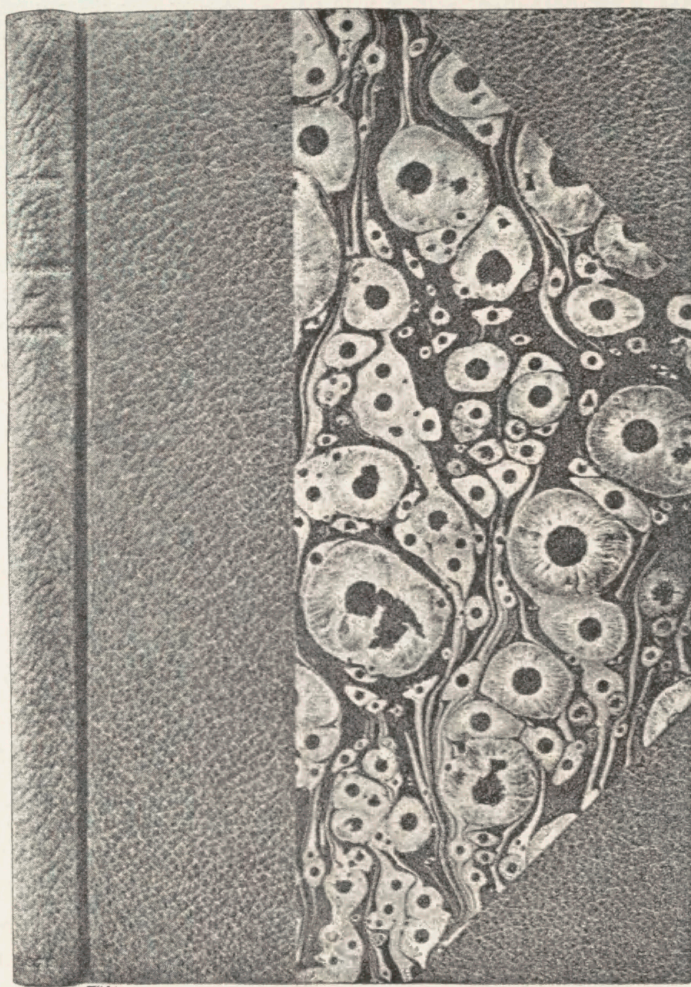
Danske Bogsamlere, hvis smaa Midler skal forslaa til at skaffe Bøgerne indbundne efterhaanden som de anskaffes, bør forbeholde de Bøger, der er dem kjærest, Bind i fuldt Maroquin. Paa alle andre Bøger bør de anvende Halvbind af Maroquin eller Kalveskind med brede Rygge og store Hjørner. Opstillet paa en Boghylde er et Halvbind ikke til at skælnes fra et Helbind. Selv om et Halvbind af Maroquin eller Kalveskind ingen anden Forsiring bærer end et enligt Stempel paa Ryggen, kan det være baade dekorativt og elegant, forudsat at det er godt og smagfuldt behandlet. Og nogle Hundred Bøger, indbundne paa denne Maade, vilde allerede være en Sjældenhed her i Kjøbenhavn.

Men Bogbinderkunst kan man kun i meget uegentlig Forstand kalde den Slags Bind. Lige saa udadtil, de kan være, lige saa fantasiløse vil de som oftest ogsaa være, thi de smaa Pikanterier, man i et Halvbind kan opnaa ved morsomme Sammenstillinger af Farven i Skindet og Farven i Papiret, skal ikke kunne inspirere Fantasien til nogen høj Flugt. Skøndt den Inspiration, som et kunstnerisk forarbejdet Bogbind skal kunne fremkalde, ikke gærne maa føre Fantasien længere bort end til den Bog, som Bindet omslutter, kan den være vanskelig nok at fremkalde. Bindet kan være ikke blot en Beklædning af Bogens Blade, men en Iklædning af dens Ide, og det bedste Bogbind er det, som paa en fin og aandfuld Maade aabenbarer en Genklang eller ejer en Ekstrakt af sin Bogs Stemning. Det er den Slags Bind, om hvilke man siger, at de er individualiserede i Overensstemmelse med de Bøger, de rummer.

Disse Individualiserings-Forsøg er ganske vist ikke nye, men de er først i vore Dage blevne almindelige. I tidligere Tider var det Skik og Brug, at Samleren paatrykte sin Bog sit eget Navns eller sin egen Individualitets Mærke ved at smykke dens Bind med et Initial, et Emblem, en Devise, en Farve. Henrik IV's første Hustru, Margrete af Valois, lod som Forherligelse af sit Navn gyldne Margueriter trykke paa sine Bind. Marie Stuart havde hverken Navnetræk eller Emblem paa sine Bøger, men lod dem alle indbinde i Sorgens og Dødens sorte Farve. Efter Marie af Cleves Død lod Henrik III sine Bøger indbinde med Dødningehoveder paa Ryg og Side. *Memento mori* stod der paa hans Bøger, eller *Spes mea Deus*.

Nutildags vilde man gøre sig latterlig med slige Deviser paa sine Bind; det er næppe nok, man tør anvende dem paa det *Ex-libris*, med hvilket man i vor Tid betegner en Bog som sin Ejendom. Sikkert nok præger man jo ogsaa sin egen Individualitet paa en langt finere Maade paa sine Bind, idet man følger den moderne Bevægelse og individualiserer Bindet — saa vidt det lader sig

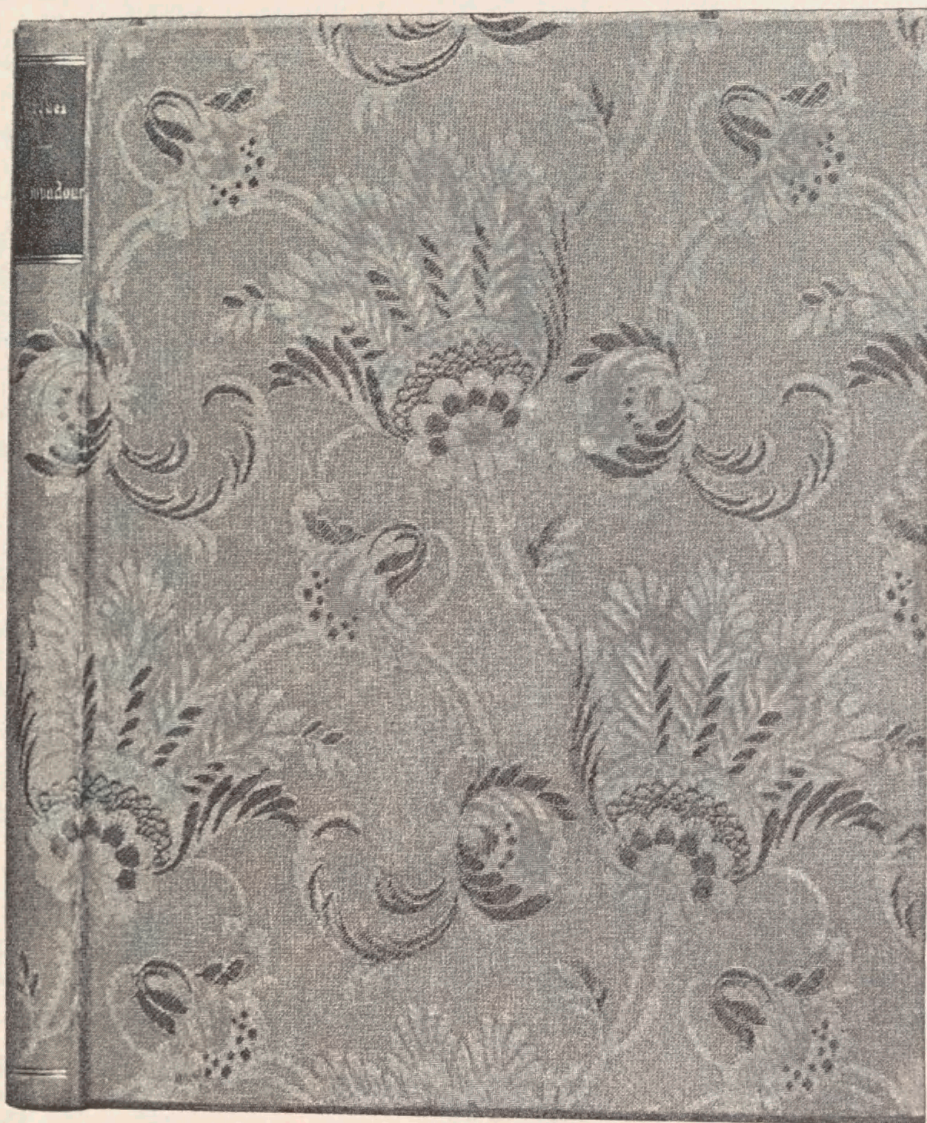
gøre — i Overensstemmelse med Bogens Indhold. Der hører dertil en Fantasi, en Smag og en Finfølelse, som ikke alle raader over, medens alle kan komme i Besiddelse af en klangfuld Devise eller et smukt Monogram. Den, der for-

Zalt.

Moderne fransk Halvbind (Maroquin).

søger at individualisere et Bind i Overensstemmelse med en Bog, individualiserer samtidig uvilkaarlig Bindet i Overensstemmelse med sin Person og med den Tid og den Tænkemaade, han tilhører.

Moderne dansk Bind i Silke.

Som sagt: Metoden er ikke ny. Naar den ældre *Didot* lod *Iliaden* — *Blodets Bog* — indbinde i rødt og *Odysseen* — *Havets Bog* — indbinde i blaat, var det kun en Tanke af Oldtiden, han praktiserede paa Ny. Saalænge *Pavedømmet* har været til, har det været almindeligt at indbinde Skrifter desangaaende i hvidt. De pessimistiske *Jansenister* lod deres Bøger indbinde i sorte eller mørkebrune Farver og uden al Dekoration. Disse Eksempler viser tidligere Tidens maadeholdne Individualiseringer af Bindene alene med Farvernes Hjælp. Men Individualiseringsprincippet har ogsaa sine historiske Ekstravagancer at opvise. En vis »*Manual of Woodcarving*« blev af et engelsk Firma bragt i Handelen indbunden i Træ. I en Antikvar-Katalog kunde man for nogle Aar siden se annonceret en gammel Udgave af *Apulejus'* »*Det gyldne Æsel*«, indbunden i Æselskind. Hertugen af *Roxburghe* havde en Samling Pamphletter mod *Mary Toft* (som foregav at være nedkommen med Kaniner) indbunden i Kaninskind. Man har ladet Bøger om Musik indbinde i Bind, der spillede, naar de blev aabnede. *George Napier* havde et Værk om den berømte Dværg, *Jeffrey Hudson*, indbundet i et Stykke af *Karl I's* Silkefrakke. *Fox's* historiske Værker er blevne indbundne i Ræveskind, *Bacon* i Svinelæder. Den engelske Dr. *Askew* lod en *Anatomi* indbinde i Menneskeskind, og en russisk Digter beklædte sine Sonetter med Skindet af sit ene Ben, som han havde mistet ved en Amputation.

Slige Afsindigheder bør dog ikke afskrække fra Forsøg paa at individualisere Bindene. Man kan individualisere ved Hjælp af Farver, ved Hjælp af Stoffer og ved Hjælp af Figurer, men hvorledes man end ellers bærer sig ad, bør man altid først og fremmest tage Hensyn til Farven. Lærde videnskabelige Bøger vil man foretrække at indbinde i mørke og alvorlige Farver og uden synderlig Dekoration. Det samme gælder om pessimistisk Litteratur. At indbinde *Schopenhauer* i lyserødt eller i Haabets lysegrønne Farve vilde simpelthen være en Smagløshed. Et Bind i sort *Maroquin* og med en almindelig marmoreret Forsats vilde passe daarlig til *Molières* *Tartuffe*; dublerede man derimod det sorte *Maroquin* med en koket Forsats af et vellystigt Stof i Silke eller Atlask, vilde den, der aabnede Bindet, faa en Forsmag paa det *Tartuffeske* Dobbeltvæsen. Iøvrig vil man finde det naturligt, naar Forfatteren til denne Afhandling afholder sig fra at give Anvisninger til Individualiseringer af Bind. Individualiseringerne bør være Bogsamlernes Ildprøver, paa hvilke man kan kende deres bibliofile Rang. Lidenskabelige Bogelskere grunder over de Bind, de kan give deres Bøger. Kun banale Aander vil slaa sig til Ro med saa banale Symboler som en Globus paa et geografisk Værk, en Maske paa et Stykke dramatisk Litteratur, en Æskulapstav paa en medicinsk Bog, en Ugle paa en Filosofi og en Triangel

paa en Geometri. Paa den anden Side maa man i lige saa høj Grad tage sig i Agt for den modsatte Yderlighed: en søgt og affektert Symbolik. Kun de færreste Bøger inspirerer umiddelbart til individualiserede Bind, og man bør ikke forcere Methoden til at omfatte Bøger, hvis Væsen er uegnet til at bære anden Klædning end en jævn og takkelig.

Overfor Bøger af sidstnævnte Kategori, der naturligvis er den største, bør alle Hensyn vige for Hensynet til den Værd, som Samleren tillægger dem. Da Bind i fuldt Maroquin maa betragtes som Maksimum af Elegance, bør Samleren — som allerede antydet — forbeholde disse Bind for de Bøger, der er ham de værdifuldeste. Næst i Rækken kommer Bind i fuldt Kalveskind og Ruslæder, Silke og Fløjel, og derefter Halvbind i Maroquin, Kalveskind og Ruslæder. Kræsne og bemidlede Bogsamlere vil undgaa »Vælskbind«, da Faareskindet hverken er holdbart eller smukt. At ingen Bogven vil eje et af de »dertil komponerede Pragtbind« i sin Samling, er en Selvfølge. Paa Halvbind bør der som Regel ingen anden Forsiring være end den paa Ryggen, og endda kan denne være simplere, end den vanlig er. Paa høje slanke Bøger, der er syet med løs Ryg, gør man ofte rettest i at undgaa de forlorne »ophøjede Bind« og lade Ryggen være helt glat. Anbringer man da Titlen godt højt oppe paa Ryggen, en Blomst eller andet Stempel midtvejs paa den og nederst det Aarstal, der betegner Bogens Trykning, har man en smuk og elegant Ryg, der vil gøre en god Figur paa en hvilkensomhelst Boghylde. En rigere Anvendelse af Forgyldning bør man i hvert Fald forbeholde Bind i fuldt Skind, og endda bør man altid attraa de store enkle Virkninger og forsage Smaalighed og Overlæsselse.

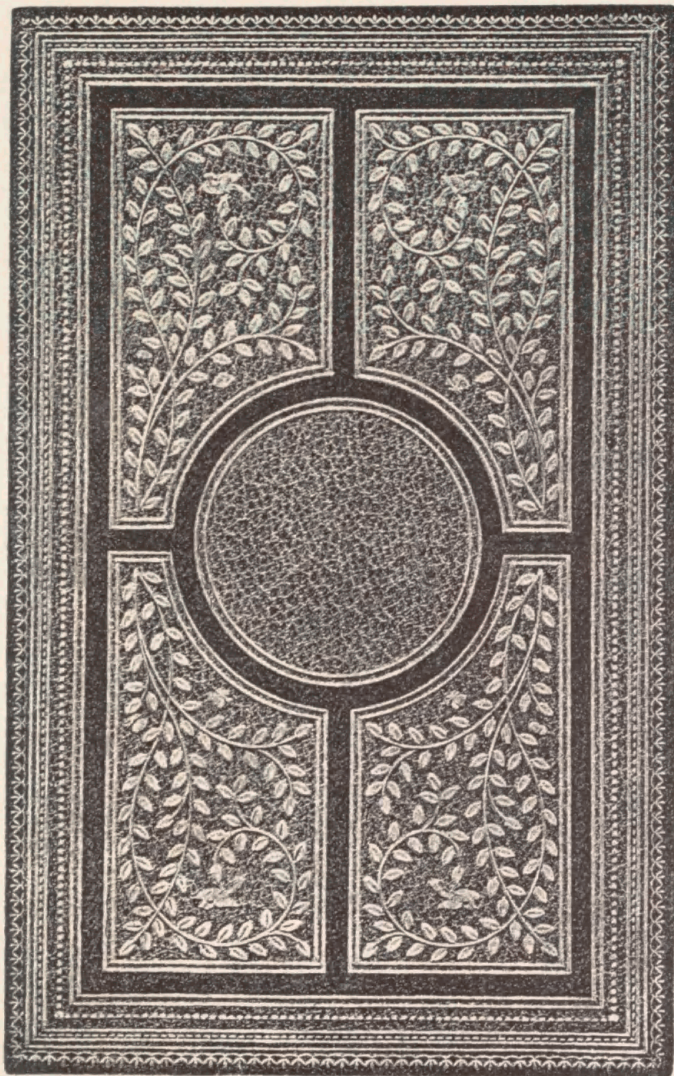
En Bogsamling indbunden efter disse Regler, altsaa med enkelte vellykkede Individualiseringer og forresten med solide, simple Bind i smukke Stoffer og smukke Farver, vil være en Lyst for Øjet, en Adspredelse for Sindet, naar den opstilles og ordnes med Smag. Enkelte Bogsamlere, som ikke taaler den brogede Blanding af Bind i allehaande Farver, har det Princip at indbinde deres Bøger aldeles ens og i en og samme Farve. Det kan se særdeles nobelt ud, men er dog lidet anbefalelsesværdigt, thi Konsekvensen af denne Methode vil være en systematisk Ombinding af alle gamle indbundne Bøger, hvad der naturlig vilde være den rene Vandalisme. I nogle af de store Verdensbiblioteker, f. Eks. i British Museum, indbindes Bøgerne i et lille Antal konstante Farver, henholdsvis efter de Dele af Litteraturen, de tilhører. Rødt benyttes saaledes til historiske Værker, blaat til theologiske, gult til Skønlitteratur etc. Skøndt denne Indbindingsmethode, hvis Hensigt er den at fremme Overblikket over et uoverskueligt stort Bibliothek, er bleven antagen af nogle

fremragende udenlandske Bibliofigler, synes den at have samme Skyggeside som foregaaende. Helst — forekommer det os — bør man samle sit Bibliothek som en stor kosmopolitisk Republik, hvor Bøger fra alle Lande og alle Tider mødes, i Dragter, de selv har medbragt, eller i Dragter, vi selv har skænket dem, — en Republik, i hvilken høje og lave færdes ved hinandens Side, klædte rigt og klædte fattigt.

Til Dragten hører imidlertid ogsaa Undertøjet, og naar vi hidtil kun har talt om Bindenes Ydre, maa vi ikke helt forbigaa deres Forsats, hvorved forstaas Udforingen af Bindets Indersider og det beklædte Blad, som Bogbinderen anbringer foran og bag i Bogen. I Middelalderens haandskrevne Bøger forekommer Forsatsen ikke; den er en Opfindelse, som skyldes Typografien. I de ældste trykte Bøger bestaar Forsatsen af Pergament, senere anvendtes hvidt Papir. Det maledede, marmorerede Papir, der nu som oftest benyttes, kom først i det 17de Aarhundred i Brug i Italien og fandt derfra Vej til det øvrige Europa. For den kræsne Bogsamler spiller Forsatsen en ikke mindre Rolle end Bindenes Ydre, og den volder ham i vore Dage ulige flere Bekymringer, thi de gode Forsatspapirer bliver vanskeligere og vanskeligere at opdrive. Det meste af det Forsatspapir, der falbydes her i Kjøbenhavn, er tysk Arbejde uden Smag. Først fornylig har vi ved et Par Bogvenners private Initiativ faaet en større Samling franske Papirer hertil; de er bedre, men dog langt fra lige gode. Det kan være et langvarigt og besværligt Arbejde at finde et Stykke Forsatspapir, der »staar til« Farven i et eller andet Skind, og det er langt fra altid, man finder, hvad man søger. Kan man slet ikke finde noget, man synes om, bør man opgive Papirerne og anvende Silketøj, som haves i saa at sige alle mulige Farver. Navnlig paa et Bind i fuldt Skind gør en Forsats af Silke, indrammet i en med Stempler trykt Bort (*dentelle*), en ypperlig Virkning. Den højeste Luksus i Forsats — en Luksus, som skriver sig fra Ludvig XIV's pragtsyge Tid — bestaar i at udføre Bindets Indersider med Maroquin, der er mere eller mindre behandlet med Stempler. Paa Halvbind gør man rettest i udelukkende at anbringe Forsats af Papir, og man har da i Nødstilfælde altid den Udvej at kunne anvende samme Slags Papir til Forsatsen, som det, der udvendig paa Bindet bedækker Melleumrummet mellem Ryg og Hjørner. Bind i Silke og Fløjel maa helst have Forsats af Silke (f. Eks. *Moiré*); Bind af Shirting bør aldrig have anden Forsats end Papir. Brochurer, som man vil lade stift hæfte i marmoreret Papir, kan man give et elegant Udseende ved at forsyne dem med Forsats af samme Papir.

Mere end paa noget andet kender man en Samlers Smag paa de Forsatser, der er at finde i hans Bøger. En fransk Forfatter har sagt de træffende Ord,

at et smukt Bind med en smagløs Forsats er som en smuk Kvinde med skident Undertøj. Og der er en ganske særlig Grund til at soignere sin Bogs Forsats,

Inderside af Bind (Dublure) udført i Maroquin med Haandforyldning. Moderne fransk Arbejde.

næmlig den, at Forsatsen skal bære Ejendoms-Mærket, det saakaldte *Ex-libris*, med hvilket vi betegner en Bog som vor.

Ved *Ex-libris* forstaas et Mærke — almindeligvis af Papir —, som Bog-samleren anbringer paa Indersiden af det forreste Bindstykke*, altsaa paa den faste, venstre Forsats, og som bærer et Navn, et Monogram, et Vaaben, en Devise, der tilhører eller er antaget af Samleren. Ordet *Ex-libris* er af senere Oprindelse end selve Opfindelsen af *Ex-libris*, som gjordes i Tyskland i Begyndelsen af det 16de Aarhundred, altsaa paa en Tid, da de skabelonmæssig forarbejdede blindpressede tyske Bind nok kunde nødvendiggøre et Ejendomsmærke paa Bøgerne. De franske og italienske Bibliofiler, *Grolier* og *Maioli* f. Eks., havde deres Navne, deres Initialer, deres Deviser trykt med Guld paa Bindenes Yderside. Selv om der eksisterer en fransk *Ex-libris* fra 1574, vandt denne Ejendomsbetegnelse dog først i det 17de Aarhundred almindelig Udbredelse i Frankrig. I England optræder de første *Ex-libris* ca. 1660. Efter at *Ex-libris* i den første Halvdel af dette Aarhundred var gaaet af Mode, er det i vore Dage blevet den gængse Anskuelse, at man kun ved Anvendelsen af disse paaklæbede Mærker bør stemple sine Bøger som sin Ejendom. At skrive sit Navn med egen Haand paa en Bog, makulerer den og betragtes med Rette som plebejisk. At stemple Bogen med et Trykstempel paa dens Smudstitel eller Titelblad, anses med lige saa stor Ret for at være en Vandalisme, i hvilken de offentlige Bibliotheker af praktiske Hensyn tvinges til at gøre sig skyldige, men som private Bogsamlere kan og bør undgaa ved Hjælp af et *Ex-libris*. Og da et smukt *Ex-libris* er en Pryd for en Bog, kan man ikke andet end ønske disse løse Ejendomsmærker saa stor en Udbredelse som mulig, — saameget mere som vi er saa heldige at eje et Par Kunstnere, der i ualmindelig Grad har Talent for den sindrige og aandfulde Komposition, der betinger et godt *Ex-libris*. Som Regel bør et *Ex-libris* være trykt paa hvidt Papir af en varm Tone, men det er tilraadeligt at lade tage nogle Aftryk paa Papir med andre Farvetoner, thi det hænder stundom, at et hvidt *Ex-libris* kan gøre for grel en Virkning paa en eller anden Forsats.

Yderligere Farveharmonie maa man tilstræbe med Bogens Snit, der bør være stemt i Toner efter Bindets og Forsatsens Kulører. Samlere, der ikke er aldeles sikre paa deres egen ellers deres Bogbinders Smag, bør foretrække Guldsnit for et ensfarvet eller marmoreret Snit, der ikke passer til Bindet. Endelig maa vi her tilføje, at »Kapitalen« (endnu et skrækkeligt Bogbinderudtryk, hvorved forstaas den lille vævede Liste, der begrænder øverste og nederste Snit indadtil mod Ryggen) maa være af Silke, hvis den skal anbringes paa et

* Enkelte Bibliofiler — navnlig de franske — har for Skik at lade deres *Ex-libris* trykke paa et særskilt Blad Papir af Bogens Størrelse og indhæfte det foran i Bogen, umiddelbart efter det saakaldte »Friblad«, hvorved forstaas det hvide Blad, som Bogbinderen indskyder efter Forsatsen.

soigneret Bind. »Kapitalerne« er nu omstunder næsten altid vævede og derfor ikke overdrevent stærke. De kan gøres solidere — men ogsaa kostbarere — i Haanden. En »Kapital«, i hvilken der kun er anvendt to Farver, nemlig den i Bindets Skind og den fremherskende i Forsatsen, vil altid være smuk. Mærkebaandet, som Bogbinderen anbringer samtidig med »Kapitalen«, kan enten være af dennes eller af Ryggens Farve. Saadan en Smule Mærkebaand koster saa lidt, at man vanskelig forstaar, hvorfor det saa sjældent forekommer i danske Bind.

Sligt om Kapitaler og Mærkebaand kan synes lovlig subtilt. Men Bogen er saa lille en Genstand, at Øjet lettelig kan efterse den i alle dens Enkeltheder, og selv den mindste mislykkede Enkelthed i et Bind er tilstrækkelig til, at det ikke kan tilfredsstille Lavmaalet af vore Fordringer: Udadleligheden. Med dette Lavmaal af Fordringer bør Bogsamleren begynde. Først naar han er naaet saa vidt, at han og hans Bogbinder i Forening kan frembringe Bind, mod hvilke ingen berettiget Anke kan rejses, — først da bør han forsigtig vove sig ud paa de dristige Forsøgs gyngende Grund. De Glæder, man finder derude, koster Penge og Tid, og inden man begiver sig afsted, kan man ikke ofte nok forvise sig om, at man har Ret og Raadighed over disse kostelige Nøgler til Nydelsernes Verden. Talrige Bibliofiler er det gaaet galt; mange Fortaler har vi læst til Auktionskataloger over Samlinger, paa hvilke Ejerne havde ruineret sig, — Fortaler, i hvilke Samlere med hjerteskerende Ord tager Afsked med deres bedste Venner: deres Bøger.

Her er derfor et sidste Raad til den, som sværmer for smukke Bind: Regn med Tiden og regn med Pengene, bevar Koldblodigheden, mød Din egen Begejstring for det Skjønne med Skepsis hellere end at møde i levende Live den Dag, hvor Dine Bøger skal spredes mellem fremmede og profane Hænder og maaske blive Din argeste Fjendes Ejendom.

